

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/16/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2320202821
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2320202821.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudcov: JUDr. Janka Benkovičová a Mgr. Matúš Staríček, v právnej veci navrhovateľky - matky maloletého dieťaťa: A. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B., v konaní zastúpená: JUDr. Michal Vlkolinský, advokát, so sídlom Námestie SNP 17/29, Zvolen, proti mužovi, ktorého otcovstvo má byť určené: L. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XX, toho času U. XXX, W., v konaní o určenie otcovstva a o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a o výžive maloletého dieťaťa: V. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B., toho času R. XXXX/XXD, P., zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta, za účasti: L. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXXX/XXD, P., o odvolaní matky maloletého dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 22Pc/32/2020-268 zo dňa 06.12.2021, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutých častiach výroku IV. o vyživovacej povinnosti otca a výroku V. o náhrade trov konania r u š í a vec sa mu v zrušenom rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. určil, že L. L., nar. XX.XX.XXXX je otcom maloletej V. B., nar. XX.XX.XXXX z matky A. B., rod. R., nar. XX.XX.XXXX; výrokom II. v časti konania o úprave rodičovských práv a povinností k maloletej V. B., nar. XX.XX.XXXX ponechal v platnosti rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 21P/70/2020-139 zo dňa 30.11.2020, v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 21P/70/2020-149 zo dňa 30.11.2020, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti L. L., nar. XX.XX.XXXX; výrokom III. zmenil rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 21P/70/2020-139 zo dňa 30.11.2020, v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 21P/70/2020-149 zo dňa 30.11.2020 v časti vyživovacej povinnosti matky voči maloletému dieťaťu tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť matky na maloleté dieťa zo sumy 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona platného v čase splatnosti bežného výživného mesačne na sumu 40 eur mesačne, počnúc od právoplatnosti tohto rozsudku, kde výživné je splatné vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta; výrokom IV. otcovi maloletého dieťaťa uložil povinnosť platiť na výživu maloletého dieťaťa sumu vo výške 80 eur mesačne, počnúc od právoplatnosti tohto rozsudku, kde výživné je splatné vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta; a výrokom V. vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 84, § 94 ods. 1 a 2, § 45 ods. 1 až 8, § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 Zákona o rodine (zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a § 110 CMP (zákona č. 161/2015 Z. z. - Civilného mimosporového poriadku), vecne tým, že vykonaným dokazovaním mal preukázané, že otcom maloletého dieťaťa je muž, ktorého otcovstvo má byť určené. Uvedené mal súd preukázané znaleckým posudkom, výpoveďou muža, ktorého otcovstvo má byť určené, ktorý sa sám vyjadril, že mal s navrhovateľkou, matkou maloletej, nechránený pohlavný

styk v rozhodnom období. Takisto navrhovateľka v návrhu uviedla, že jediným mužom, s ktorým v rozhodnom období udržiavala intímny styk je pán L. L., ktorého označila v návrhu za otca maloletej. Rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 21P/70/2020-139 zo dňa 30.11.2020 bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti pani L. L., pričom predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 09.01.2021. S poukazom na uvedený rozsudok ako aj na vyjadrenia oboch rodičov, ktorí nežiadali o zverenie maloletej do ich osobnej starostlivosti a zhodne súhlasili s tým, aby maloletá ostala aj naďalej v náhradnej osobnej starostlivosti pani L. L., súd prvej inštancie ponechal v platnosti rozsudok, ktorým súd zveril maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti pani L. L., starej matky maloletej. Okrem toho, že obaja rodičia súhlasili s náhradnou osobnou starostlivosťou, súd poukázal na to, že ponechanie maloletej v náhradnej osobnej starostlivosti pani L. L. je stále v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, keďže otec maloletej si s maloletou zatiaľ nevytvoril bližší vzťah a maloletú navštívil počas konania iba párkrát a na strane matky nedošlo od posledného rozhodovania k zmene. Zároveň v konaní vedenom pod sp. zn. 21P/70/2020 ako aj v tomto konaní bolo preukázané, že starostlivosť pani L. L. o maloletú je kvalitná a neboli zistené žiadne nedostatky v starostlivosti a výchove maloletej. Súd neupravoval styk maloletého dieťaťa s rodičmi, keďže rodičia tento nežiadali upraviť a obaja sa vyjadrili, že stará matka im nebráni v styku s maloletou a na tomto sa vedia dohodnúť.

3. Čo sa týka vyživovacej povinnosti matky na maloletú, súd prvej inštancie bral do úvahy, že matka je schopná dosiahnuť príjem minimálne vo výške 619 eur, pričom matka má okrem maloletej ďalšie tri vyživovacie povinnosti, a teda sumu pripadajúcu na výživné je potrebné rozdeliť medzi 4 deti, pričom maloletá je najmladšou z matkiných detí. Zároveň súd zohľadnil aj tú skutočnosť, že nezistil žiaden majetok matky. Podľa zaužívanej súdnej praxe, súd môže postihnúť na výživné celkovo 30 % čistého príjmu rodiča, čo je pri aktuálnom príjme matky cca 185 eur. Vzhľadom k uvedenému súd zvýšil vyživovaciu povinnosť matky určenú rozsudkom č. k. 21P/70/2020-139 zo dňa 30.11.2020 z minimálneho výživného na sumu 40 eur mesačne.

4. Čo sa týka vyživovacej povinnosti otca na maloletú, súd prvej inštancie pri určení výšky výživného vychádzal z jeho možností a schopností. Otec maloletej uviedol, že vykonáva podnikateľskú činnosť v oblasti sadenia stromov, pričom podľa daňového priznania dosiahol vymeriavací základ 6.932,94 eur. Túto prácu vykonáva iba 3 mesiace v roku a ostatné mesiace nepracuje. Vzhľadom k uvedenému súd vychádzal z toho, že otec je schopný, zohľadniac jeho vzdelanie, sa zamestnať a po zvyšné mesiace (9 mesiacov) v roku dosahovať aspoň minimálnu mzdu, ktorá bola v roku 2021 vo výške 623 eur v hrubom, čo je cca 508 eur v čistom. Uvedené by znamenalo, že otec je schopný dosahovať aspoň príjem vo výške 11.504,94 eur ročne (508 eur x 9 mesiacov = 4.572 eur + 6.932,94 eur), t.j. 958,75 eur mesačne (11.504,94 eur / 12 mesiacov), pričom 30% z tejto sumy je približne 287 eur. Vzhľadom k uvedenému mal súd za to, že je v schopnostiach a možnostiach otca prispievať na výživu maloletej sumou 80 eur mesačne. Pri určení výživného súd takisto ako pri matke prihliadol na to, že otec má ďalšie dve vyživovacie povinnosti, pričom maloletá je najmladšou z otcových detí, t.j. súd zohľadnil to, že výdavky starších detí sú vyššie ako výdavky na maloletú. Na to, že u otca maloletej a jeho manželky žije dcéra navrhovateľky, súd neprihliadal, keďže otec k nej nemá vyživovaciu povinnosť.

5. Súd prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade, ak budú rodičia maloletej prispievať na výživu maloletej spolu sumou 120 eur (80 eur + 40 eur) a k tejto sume sa pripočítajú prídavky na dieťa, ktoré dostáva pani L. L., táto suma pokryje výdavky, ktoré má maloleté dieťa. Súd zároveň poukázal na to, že pani L. L. uviedla, že maloletá má iba bežné výdavky, typické pre dieťa v tomto veku, už nie je plienkovaná a jediným špecifickým výdavkom je kozie mlieko, ktoré maloletej kupuje na odporúčanie lekárky. Zároveň súd v súlade s ust. § 45 ods. 8 Zákona o rodine obom rodičom uložil, aby výživné poukazovali na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta.

6. Navrhovateľka si prostredníctvom právneho zástupcu uplatnila nárok na náhradu trov konania podľa ust. § 53 CMP, keďže mala za to, že návrh bol podaný a znalecké dokazovanie bolo vykonávané iba pre správanie otca. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tým, že v danom prípade by bolo priznanie náhrady trov konania spravodlivé. Navrhovateľka síce bola v konaní úspešná, avšak súd mal za to, že sama skutočnosť, že v prípade ak muž, ktorého matka označí za otca dieťaťa, má pochybnosť o tom, že je otcom dieťaťa, nemôže automaticky znamenať, že matka má mať v prípade úspechu v konaní nárok na náhradu trov konania. V danom prípade súd prvej inštancie poukázal na to, že v prípade rodičov maloletého dieťaťa matka nežila v spoločnej domácnosti s otcom, ale žila v domácnosti otca a jeho manželky, a teda nemožno hovoriť o druhovskom vzťahu medzi rodičmi maloletej. Matke bola známa

skutočnosť, že otec je ženatý a žije so svojou manželkou a deťmi v spoločnej domácnosti. Zároveň zákon umožňuje mužovi, ktorého matka označí za otca, aby požiadal o znalecké dokazovanie, ak nie je 100% presvedčený o svojom otcovstve, pričom otec od začiatku konania vyjadril pochybnosti o svojom otcovstve, neuviedol, že by vylučoval otcovstvo, keďže priznal, že s navrhovateľkou udržiaval intímny styk, sám navrhol znalecký posudok, tomuto sa nijako nevyhýbal a jeho závery nijakým spôsobom nespochybnil. Okrem uvedeného súd mal za to, že je zároveň aj v záujme maloletého dieťaťa poznať svojho skutočného biologického otca. Vzhľadom k uvedenému súd prvej inštancie o trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

7. Proti tomuto rozsudku v časti výroku IV. o vyživovacej povinnosti otca a výroku V. o náhrade trov konania podala včas odvolanie matka maloletého dieťaťa s návrhom na jeho zmenu uložením povinnosti otcovi platiť výživné vo výške 80 eur mesačne počnúc od 21.09.2019 a priznaním jej nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolanie odôvodnila tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala na § 77 ods. 1 Zákona o rodine, v zmysle ktorého právo na výživné sa nepremlčuje, možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania s tým, že výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Súd prvej inštancie neuviedol dôvody, pre ktoré určil otcovi platiť na výživu maloletého dieťaťa sumu vo výške 80 eur mesačne počnúc až od právoplatnosti rozsudku a nie od narodenia maloletej, resp. od podania návrhu. Súd prvej inštancie podľa jej názoru nepostupoval v súlade s ustanoveniami Zákona o rodine a nekonal v najlepšom záujme maloletej, keď určil otcovi maloletej platiť na jej výživu sumu vo výške 80 eur mesačne počnúc až od právoplatnosti rozsudku a nie od narodenia maloletej, resp. od podania návrhu, pričom dôvody, pre ktoré určil otcovi povinnosť platiť výživné počnúc až od právoplatnosti rozsudku, neuviedol. Odvolanie v časti výroku o trovách konania matka odôvodnila tým, že v zmysle § 53 CMP v konaniach o určenie rodičovstva možno priznať náhradu trov konania v zmysle zásady úspechu vo veci a za predpokladu, že to možno spravodlivo požadovať. V tomto konaní je nepochybné, že úspešným účastníkom konania bola matka ako navrhovateľka, ktorá sa podaným návrhom domáhala určenia otcovstva k maloletej. Neúspešným účastníkom bol otec maloletej, ktorému však postavenie odporcu v tomto konaní vyplýva zo zákona, nie z povahy rodinno-právneho vzťahu. V tomto konaní možno na náhradu trov konania zaviazat' len muža, ktorého otcovstvo bolo určené. Otcovstvo bolo určené rozhodnutím súdu samostatným výrokom a je nesporné, že L. L. uznal otcovstvo k maloletej až počas konania, teda až potom, keď mal k dispozícii výsledky testov DNA. Výlučne on teda nesie zodpovednosť za to, že matka bola nútená podať návrh na určenie otcovstva na súde. Možno preto od neho spravodlivo požadovať, aby zaplatil matke náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia, pretože pred súdom tvrdil, že má pochybnosti o otcovstve. Matka žila s otcom maloletej v spoločnej domácnosti a na jednej strane síce vedela, že otec L. L. je ženatý, tak, ako otec vedel, že matka je vydatá, ale na strane druhej v rozhodnom čase nežil so svojou manželkou a deťmi v spoločnej domácnosti z dôvodu, že manželka L. L., p. V. L., bola vo výkone trestu odňatia slobody a matka sa tak starala nielen o svojho maloletého syna D., ale aj o tri maloleté deti L. L. a žila s ním v spoločnej domácnosti, a to najmenej od augusta 2018 do mája 2020. Z týchto dôvodov matka poukázala na to, že otec bezdôvodne spochybňoval svoje otcovstvo nepravdivými tvrdeniami o styku matky s inými mužmi, ktoré ničím nepreukázal. Matka poukázala tiež na správanie sa matky L. L., starej matky maloletej p. L. L., ktorá nemala žiadne pochybnosti o tom, že otcom maloletej je jej syn L. L. a postarala sa o maloletú aj v čase, keď ešte výsledok znaleckého dokazovania nebol známy, pretože vedela, že otec maloletej žil s matkou v spoločnej domácnosti a z tohto vzťahu sa narodila aj maloletá V.. Vzhľadom na postoj otca a výsledok konania povinnosť na náhradu trov konania predstavuje sankciu za pochybnosti, či je skutočne otcom dieťaťa.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie matky bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď dospel k záveru, že odvolanie matky maloletého dieťaťa je dôvodné.

9. Z obsahu spisu v prejednávanej veci vyplýva, že vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa naposledy rozhodoval Okresný súd Galanta, ktorý rozsudkom č. k. 21P/70/2020-139 zo dňa 30.11.2020 v spojení s opravným uznesením č. k. 21P/70/2020-149 zo dňa 30.11.2020 maloleté dieťa zveril do náhradnej osobnej starostlivosti pani L. L., nar. XX.XX.XXXX, matky muža, ktorého otcovstvo má byť určené. Matke maloletej bola uvedeným rozsudkom uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej minimálnym výživným, a to mesačne, vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta, počnúc právoplatnosťou rozsudku.

10. Matka sa návrhom doručeným súdu prvej inštancie dňa 25.07.2020 domáhala určenia otcovstva k maloletému dieťaťu. Za otca označila muža, ktorého otcovstvo má byť určené. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti výroku, ktorým súd uložil otcovi povinnosť platiť výživné na maloleté dieťa vo výške 80 eur mesačne s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku a nie od začatia konania, resp. od narodenia dieťaťa, a tiež výroku o náhrade trov konania.

11. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

12. Podľa § 45 ods. 7 Zákona o rodine, vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

13. Podľa § 45 ods. 8 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu.

14. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

15. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

16. Podľa § 110 CMP, s konaním o určenie otcovstva je spojené konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a o výžive maloletého.

17. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

18. Podľa § 53 CMP, v konaní vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veciach notárskych úschov môže súd priznať náhradu trov konania účastníkom, ktorí mali vo veci úspech, proti účastníkom, ktorí úspech nemali, ak to možno spravodlivo požadovať.

19. Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

20. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

21. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia v zmysle citovaného § 220 ods. 2 CSP, pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné zásadné otázky a námietky sponchýňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP, porovnaj napr. rozsudok *Garciaruiz v Španielsko* z 21.01.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí viesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (*Georiadis c. Grécko* z 29.05.1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19.02.1998).

22. Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 45 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpovede na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

23. Porovnajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku prvoinštančného súdu s vyššie citovaným zákonným ustanovením a jeho uvedeným výkladom je zrejmé, že súd prvej inštancie sa ním dôsledne neriadil. Z odôvodnenia rozsudku v časti výživného totiž nie je možné zistiť vyššie uvedené pre rozhodnutie súdu relevantné skutočnosti, v dôsledku čoho je odôvodnenie rozsudku neúplným, čo zároveň bráni odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok riadne preskúmať. V odôvodnení preskúmaného rozsudku absentuje dostatočná a presvedčivá argumentácia súdu prvej inštancie, na základe akých dôkazov a na základe akých myšlienkových úvah, pri aplikácii ktorých konkrétnych ustanovení Zákona o rodine dospel k záveru o určení povinnosti otca platiť výživné až s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku.

24. Odvolací súd zdôrazňuje, že mimosporové konanie je typické dominanciou princípu oficiality a princípu materiálnej pravdy. Tieto vyžadujú od súdu, aby zistil skutočný stav veci, a teda v rámci dokazovania sa nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje vyšetrovací,

resp. vyhľadávací princíp civilného procesu. Uvedené platí aj v procese aplikácie právnych noriem, medzi ktoré v danom prípade patrí aj ustanovenie § 77 ods. 1 Zákona o rodine upravujúce počiatok povinnosti platiť výživné na maloleté dieťa. V zmysle § 77 ods. 1 vety druhej a tretej ZoR, výživné možno priznať odo dňa začatia súdneho konania, pričom výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

25. Odvolaciemu súdu vzhľadom na absenciu argumentácie súdu prvej inštancie v tomto smere nie je zrejmé z akého dôvodu súd prvej inštancie uložil otcovi povinnosť platiť výživné s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku, z akého dôvodu nedošlo k uloženiu povinnosti platiť výživné odo dňa začatia konania (25.07.2020), ktorý okamih je vo veciach starostlivosti súdu o maloletých v zásade pravidlom, prípadne od narodenia dieťaťa (20.09.2019), čo je pre zmenu viazané na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa.

26. Podľa dôvodovej správy k § 77 ZoR cieľom doplnenia dôvodov hodných osobitného zreteľa v odseku 1 ako podmienky na priznanie výživného je zdôrazniť výnimočnosť priznania výživného pre maloleté dieťa späťne po začatí konania a zamedziť tak možným špekuláciám a zneužívaniu tejto možnosti. Súd má preto pri požiadavke na spätné priznanie výživného skúmať dôvody, ktoré bránili oprávnenému rodičovi uplatniť zákonný nárok ihneď po tom, ako povinný rodič prestal plniť svoju vyživovaciu povinnosť. Sprísnňujúca úprava od oprávnených vyžaduje zodpovedný a včasný prístup k riešeniu tejto otázky, t.j. aby návrh na určenie výživného podávali bez zbytočného odkladu pri naplnení zákonných podmienok. Pokiaľ však z určitých dôvodov, ktoré možno posúdiť ako výnimočné, účastníci žiadajú o určenie výživného s časovým odstupom a v ich konaní nemožno vidieť snahu o zneužívanie tohto inštitútu, súd môže výživné priznať aj späťne. Dôvody hodné osobitného zreteľa bude treba posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu. Výnimočným dôvodom nebude neznalosť možnosti uplatňovať si výživné. Obdobne to bude v praxi sa často vyskytujúcich prípadoch, keď medzi rodičmi dôjde k osobným konfliktom a tento inštitút využívajú ako formu osobnej pomsty a snahy vyťažiť od druhej strany najvyššiu možnú sumu, neraz aj bez ohľadu na skutočné záujmy dieťaťa. Aj pri dôvodoch hodných osobitného zreteľa platí procesná zásada, že dôkazné bremeno nezaťažuje len účastníkov konania, ale súd je povinný vykonať, pokiaľ ide o ich existenciu, aj dôkazy nenavrnuté účastníkmi (ASPI komentár k § 77 ZoR).

27. Po oboznámení sa s obsahom spisu v prejednávanej veci a s prihliadnutím na rozsah vykonaného dokazovania mal odvolací súd za to, že odvolanie matky maloletého dieťaťa je opodstatnené z dôvodu nepresvedčivosti odôvodnenia napadnutého rozsudku v časti vyživovacej povinnosti otca, keď súd prvej inštancie konštatoval primeranosť výšky výživného stanovenej rozsudkom bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom odôvodnil počiatok vyživovacej povinnosti otca, ktorá skutočnosť má vplyv i na prípadné určenie ročného výživného. Súd prvej inštancie mal preto dokazovanie zamerať okrem zistenia skutočností rozhodujúcich na určenie výšky výživného i na zistenie toho, či v prejednávanej veci existujú dôvody hodné osobitného zreteľa na spätné priznanie výživného na maloleté dieťa.

28. V súvislosti s rozhodovaním o trovách konania odvolací súd uvádza, že konania vedené podľa CMP sa podstatným spôsobom líšia od sporových konaní vedených podľa CSP. Sporové konanie plní reparačnú funkciu tým, že v jeho rámci dochádza k riešeniu určitého už jestvujúceho sporu o právo, t. j. konkrétneho právneho konfliktu. Naproti tomu mimosporové konanie plní funkciu preventívnu, pričom jeho cieľom je (v spoločensky najdôležitejších oblastiach), zabezpečiť úpravu pomerov účastníkov do budúcnosti. Rozdiely medzi oboma druhmi konaní sa prejavujú nielen v spôsobe začatia konania, v postavení účastníkov, v odlišných možnostiach dispozície konaním, v aplikácii rozdielných procesných zásad, ale aj v otázke náhrady trov konania. Rozdiel od sporového konania, kde sa náhrada trov zásadne riadi zásadou úspechu vo veci, v mimosporových konaniach primárne platí, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Každý z účastníkov si teda sám znáša svoje trovy, pričom výnimky vyplývajú len z ustanovení § 53 až § 55 CMP.

29. Aplikácia ustanovenia § 55 CMP prichádza do úvahy za predpokladu, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Ak teda súd vyhodnotí, že je s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, v tom prípade môže súd priznať nárok na náhradu trov konania v akomkoľvek konaní podľa CMP, t. j. nielen v konaniach vymedzených v ustanovení § 53 CMP. Pri hodnotení kritéria, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, možno prihliadať napr. k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých účastníkov, tiež na okolnosti, ktoré predchádzali konaniu, na okolnosti, ktoré viedli

k uplatneniu práva na súde, celkový postoj účastníkov v priebehu konania a pod.. Súd tiež pri aplikácii tohto ustanovenia môže vyhodnocovať, ktorý z účastníkov spôsobil, že konanie muselo prebehnúť. Je preto potrebné, aby skutkové okolnosti, v ktorých sa vidí naplnenie dôvodu pre priznanie náhrady trov konania, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, boli preukázané, a to zo všetkých aspektov, ktoré sú podľa ustálenej praxe všeobecných súdov relevantné.

30. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach výroku IV. o vyživovacej povinnosti otca a závislom výroku V. o náhrade trov konania podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP z dôvodu porušenia práva na spravodlivý proces a podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP z dôvodu nevykonania dôkazov potrebných pre zistenie skutočného stavu veci, napriek tejto povinnosti vyplývajúcej z vyššie citovaných ustanovení, zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

31. Po vrátení veci súd prvej inštancie opätovne vec prejedná, posúdi otázku počiatku povinnosti platiť výživné zo strany otca s prihliadnutím na to, že vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa v zásade rozhodujúci okamih viaže na podanie návrhu a až v prípade zistenia dôvodov hodných osobitného zreteľa na dátum tomu predchádzajúci, v závislosti od ustálenia počiatku povinnosti platiť výživné v potrebnom rozsahu doplní dokazovanie na zistenie, či sa počas posudzovaného obdobia príjmové, majetkové a sociálne pomery dotknutých osôb (zásadným spôsobom) menili a či a v akej výške si otec plnil vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu. K uvedenému pristúpi vzhľadom na povahu konania bez ohľadu na aktivitu účastníkov, vykonané dôkazy riadne vyhodnotí podľa § 191 ods. 1 CSP a na základe zisteného skutočného stavu, berúc na zreteľ záujem maloletej, opätovne rozhodne o vyživovacej povinnosti otca na maloletú, spolu s určením prípadného nedoplatku na zročnom výživnom ku dňu vyhlásenia nového rozsudku, pričom svoje rozhodnutie riadne v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP odôvodní. V novom rozhodnutí opätovne rozhodne tiež o trovách konania, a to i s prihliadnutím na odvolacie námietky matky maloletej.

32. Senát odvolacieho súdu toto uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).